

Toholampi-Lestijärven tuulivoimapuisto ja 400/110 kV voimajohto, Toholampi ja Lestijärvi

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain nojalla (jäljempänä YVA-laki).

HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja sijainti

Toholampi-Lestijärven tuulivoimapuisto ja 400/110 kV voimajohto,
Toholampi ja Lestijärvi

Hankkeesta vastaava

wpd Suomi Oy, Keilaranta 19, 02150 ESPOO, Elektroniikkatie 2, 90590
OULU

Konsulttina arviointiselostuksen laatimisessa on toiminut Ramboll Finland
Oy

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Etelä-Pohjanmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Tuulivoimayhtiö wpd Suomi Oy suunnittelee maatuulivoimapuiston rakentamista Toholammin ja Lestijärven kuntien alueelle seututien 775 itäpuolelle. Hankealueen koko on noin 46 km² ja se sijaitsee noin 8 kilometriä Toholammin keskustasta kaakkoon ja noin 7 kilometriä Lestijärven kirkonkylästä luoteeseen. Hankkeesta on toteutettu YVA-

menettely vuosina 2013–2016 ja hankkeella on lainvoimaiset osayleiskaavat. Nyt vireillä oleva hanke koskee tuulivoimaloiden lainvoimaisten osayleiskaavojen mukaisen kokonaiskorkeuden ja maksimitehon korottamista sekä hankkeen sähkönsiirtoa. Tuulivoimapuisto koostuu suunnitelman mukaan enintään 49 tuulivoimalasta, joiden kokonaiskorkeus on enintään 270 metriä ja roottorin halkaisija enimmillään 200 metriä. Tuulivoimalan maksimiteho on 8 MW. Tällöin tuulivoimapuiston kokonaisteho tulee olemaan yhteensä 392 MW ja arvioitu vuosituoanto 980 GWh.

Tuulivoimapuiston sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapelein, jotka sijoitetaan pääasiassa huoltoteiden yhteyteen kaivettaviin kaapeliojiin, ja kahdella tuulivoimapuiston sisäisellä sähköasemalla. Sähkönsiirron osalta valtakunnan verkkoon on esitetty kaksi eri vaihtoehtoa, joissa liityntäpisteet ovat Ullavan (Fingrid) ja Halsuan (Fingrid) sähköasemilla tai Halsuan (Fingrid) sähköasemalla.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellut vaihtoehdot:

Vaihtoehto 0- (VE0-): Hanketta ei toteuteta: tuulivoimapuistoa ei rakenneta hankealueelle.

Vaihtoehto 0 (VE0): Osayleiskaavoissa vahvistettu ja hyväksytty hankevaihtoehto eli 49 voimalaa, joiden lapapituus on noin 65 metriä, kokonaiskorkeus on enintään 230 metriä ja yksikköteho n. 3 MW (yht. 147 MW). Suunnitelluista 49 voimalasta 40 sijoittuu Toholammin kunnan alueelle ja 9 Lestijärven kunnan alueelle.

Vaihtoehto 0+ (VE0+): 49 voimalaa, joiden lapapituus on enintään 85 metriä, kokonaiskorkeus on enintään 230 metriä ja yksikköteho n. 5,4 MW (yht. 266,9 MW). Suunnitelluista 49 voimalasta 40 sijoittuu Toholammin kunnan alueelle ja 9 Lestijärven kunnan alueelle. Tämän hankevaihtoehdon osalta ELY-keskus on todennut erillisessä viranomaiskäsitelyssä, ettei se tarvitse erillistä ympäristövaikutusten arviointia (YVA-tarveharkinta) ja hankevaihtoehdon tuulivoimaloille on voimassa olevat rakennusluvut.

Vaihtoehto 1 (VE1): 49 voimalaa, joiden lapapituus on enintään 100 metriä, kokonaiskorkeus on enintään 270 metriä ja yksikköteho 8 MW (yht. 392 MW). Suunnitelluista 49 voimalasta 40 sijoittuu Toholammin kunnan alueelle ja 9 Lestijärven kunnan alueelle. Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle tullaan rakentamaan tarvittavat rakennus- ja huoltotiet sekä liitynnät alueen sähköverkkoon (seuraavassa).

Arvioitavat sähkönsiirron vaihtoehdot:

Sähkönsiirtovaihtoehto SVE1: Uusi 400 kV ilmajohto rakennetaan hankealueen pohjoisosan eli Toholammin puolen voimaloilta Ristikaarankankaan ja Matonevan sähköasemien kautta Länsi-

19.12.2024

Toholammin tuulivoimahankealueella sijaitsevalle Raikoharjun sähköasemalle. Voimajohto jatkuu edelleen luoteeseen Toholammille suunnitellulle Ullavan sähköasemalle (Fingrid). Reitillä Lestijokilaakson maisema-alueella sähkönsiirto toteutetaan 400 kV maakaapelilla (noin 2 km). Sähkönsiirtoreitin 400 kV osuuden kokonaispituus on noin 29 km. Eteläosan eli Lestijärven puolen voimalat yhdistetään valtakunnan verkkoon hankealueelta lounaaseen Halsuan sähköasemalle (Fingrid) rakennettavalla 13 km pitkällä 110 kV ilmajohtolla.

Sähkönsiirtovaihtoehto SVE2: Uusi 400 kV ilmajohto rakennetaan hankealueen pohjoisosan eli Toholammin puolen voimaloilta Ristikaarankankaan ja Matonevan sähköasemien kautta Länsi-Toholammin tuulivoimahankealueella sijaitsevalle Raikoharjun sähköasemalle. Reitillä Lestijokilaakson maisema-alueella sähkönsiirto toteutetaan 400 kV maakaapelilla (noin 2 km). Voimajohto jatkuu edelleen kaakkoon suunnitellulle Halsuan sähköasemalle (Fingrid). Voimajohtoon 400 kV osuuden kokonaispituus on noin 40 km. Eteläosan eli Lestijärven puolen voimalat yhdistetään valtakunnan verkkoon hankealueelta lounaaseen Halsuan sähköasemalle rakennettavalla 13 km pitkällä 110 kV ilmajohtolla.

ASIAN VIREILLETULO

Hankkeesta vastaava wpd Suomi Oy on saattanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) vireille toimittamalla ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 8.1.2021. Arviointiohjelma oli nähtävillä 20.1. – 18.2.2021 ja 2.3.-31.3.2021 ja yhteysviranomainen antoi siitä lausuntonsa 23.4.2021.

Hankkeesta vastaava toimitti 21.8.2024 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) sen käsittelyä ja perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy YVA-lain liitteen 1 kohdan 7) e) *tuulivoimalahankkeet, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia* sekä kohdan 8) b) *vähintään 220 kilovoltin maanpäälliset voimajohtot, joiden pituus on yli 15 kilometriä* perusteella.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteysviranomainen tiedotti arviointiselostuksesta ja Natura-arvioinnin nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 22.8.2024 - 11.10.2024.

Kuulutus, arviointiselostus liitteineen sekä Natura-arvioinnit julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/toholampilestijarventuulipuistoYVA. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Toholammin, Lestijärven, Halsuan, Reisjärven ja Sievin kunnille ja Kokkolan kaupungille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiselostuksen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Lestijokilehti, Keskipohjanmaa ja Österbottens Tidning lehdissä julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen sekä Natura-arviointiin on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Toholammin, Lestijärven, Halsuan, Reisjärven ja Sievin kunnanvirastoissa sekä Kokkolan kaupungintalolla.

Arviointiselostusta koskeva yleisötilaisuus järjestettiin 10.9.2024 Toholammin kunnantalon kulttuurisalissa, Lampintie 5, 69300 Toholampi. Yleisötilaisuutta oli mahdollisuus seurata myös sähköisesti Lestin koulun oppimistilassa, Lestintie 40, 69440 Lestijärvi. Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua myös Teams-sovelluksen välityksellä.

Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi Toholammin yleisötilaisuudessa oli läsnä 14 henkilöä ja Lestin koululla 1 henkilö. Etäyhteydellä osallistui 10 henkilöä. Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat mm. voimajohtojen sijainnit, hankkeen vaikutukset eläimistöön (ahma, metsäpeura, linnusto, lepakot, suurpedot) ja mahdolliset lieventämistoimet, hankkeen vaikutukset hiilinieluihin ja näiden kompensointi, yhteisvaikutusten arviointi muiden hankkeiden kanssa, maakaapeleiden sijainti ja säteilyhaitat, tuulivoimaloiden sijainti suhteessa metsäautoteihin, hankkeen koko, kaavan hyväksymisen jälkeen esiin tulleet luontovaikutukset ja niiden huomioiminen, jäänheitto ja hankkeeseen liittyvä maa-ainesten otto.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 30 lausuntoa ja 13 mielipidettä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/toholampilestijarventuulipuistoYVA. Verkkosivuilla julkaistuista lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Cinia Oy toteaa, ettei sillä ole tällä hetkellä radiotaajuuksia käyttäviä tai kaapeleihin perustuvia viestiverkkoja hankkeen suunnittelualueella. Toteutuessaan tuulivoimapuistohankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Digita Oy toteaa, että vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta. Tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon tuulivoimapuiston takana oleville asuin- ja lomarakennuksille. Hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi. Häiriöiden korjaamisvastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa.

Fingrid Oyj toteaa, ettei sillä ole lausuttavaa. Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto.

Fintraffic Lennonvarmistus Oy toteaa, että Liikenne- ja viestintävirasto selvittää osana lentoestelupaprosessia lentoesteen vaikutukset lentoliikenteen sujuvuudelle ja lentopaikan pitäjälle.

Haapajärven kaupungin ympäristölautakunta (terveydensuojeluviranomainen) toteaa, että hankkeen melu- ja välkemallinnuksista ei ole huomautettavaa Reisjärven kunnan alueelle sijoittuvien asuntojen tai loma-asuntojen osalta. Melu- ja välkemallinnusten yhteisvaikutusten osalta on syytä arvioida, aiheutuuko näistä haittaa Reisjärven kunnan puolella Vääräjoen varrella sijaitseviin loma-asuntoihin. Pienitaajuuden melun yhteisvaikutuksia arvioitaessa on syytä kiinnittää huomiota, onko loma-asuntojen mahdollisesti asuinkiinteistöjä heikompi äänieristys huomioitu. Yhteisvaikutusten tarkastelussa ei ole huomioitu ABO Wind Oy:n suunnittelemaa tuulivoimapuiston rakentamista Reisjärven kunnan Kiiskinevan alueelle.

Halsuan kunta toteaa, ettei sillä ole lausuttavaa hankkeeseen. Tuulivoimaloiden korkeuden nostaminen 30 metrillä ei merkittävästi muuta tilannetta aiemmasta ja yksittäisten voimaloiden tehojen kasvattaminen samalla ei muuta tilannetta millään tavalla.

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa arviointiselostuksesta, koska alue sijaitsee yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta. Ilmatieteen laitos tuo kuitenkin esiin korjaukseen arviointiselostukseen, jonka mukaan vaikutukset säätutkiin olisivat merkityksettömät. Tuulivoimalat näkyvät sääolosuhteista riippuen yli 100 km päähän ja aiheuttavat merkittävää häiriökaikua. Alueella on ja on suunnitteilla runsaasti tuulivoimaa, ja ne

aiheuttavat merkittävää häiriökaikua tutkimittauksiin ja voivat mahdollisesti vaikuttaa alueen sääpalveluun.

Kaustisen kunta toteaa, että hanke on osittain maakuntakaavan mukainen. Hankkeiden yhteisvaikutuksia viheryhteyksiin ei ole riittävästi arvioitu. Salassa pidettävän lintulajin reviireihin on kehitteillä olevan tuulivoiman toteutuessa kielteisiä vaikutuksia. Hankkeen vaikutuksia muihin laajoja reviirejä omaaviin pöllö- ja petolintuihin ei huomioida samassa laajuudessa ja näistä tulee tehdä vastaavat arvioinnit kuin salassa pidettävästä lintulajista. Eri lajien sopeutumiskykyä tuulivoimaa kohtaan ei tunneta riittävästi ja alustavien tietojen mukaan esim. metsäpeurat karttavat vasomisaikana tuulivoima-alueita. Tuulivoima-alueiden yhteisvaikutukset tulee arvioida kriittisesti. Alueen viheryhteyksien säilyminen mahdollisimman yhtenäisinä on kriittinen monien lajien osalta. Nykyiset tuulivoimahankkeet pirstaloivat entisestään jo pirstaloitunutta viheryhteyttä myös sähkönsiirron myötä. Hankkeissa ei tule edetä ennen kuin Keski-Pohjanmaan uusi maakuntakaava on saanut lainvoiman.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että Toholampi-Lestijärven tuulipuiston aluerajaus tullaan esittämään vireillä olevassa Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa seudullisena tuulivoima-alueena samalla aluerajauksella, kuin tässä hankkeessa on esitetty. Liitto pitää tärkeänä ratkaisuna sitä, että sähkönsiirrosta Lestijokilaakson maisema-alueen alitus toteutetaan maakaapelilla haittojen vähentämiseksi. Ympäristöön ja erityisesti luonnonsuojelualueisiin kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia tulee lieventää, kuten arviointiselostuksessa on esitetty. Sähkönsiirrosta tulisi käyttää ensisijaisena vaihtoehtona olemassa olevia johtokäytäviä sekä sellaista pylväsmallia, joka aiheuttaa mahdollisimman vähän haittaa maanomistajille ja ympäristölle, mm. minimoisi tarvittavan johtokäytävän leveyden. Lisäksi erityisesti linnuston törmäyksien minimointi on suotavaa erilaisilla varotoimenpiteillä, joita arviointiselostuksessa on nostettu esiin.

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto toteaa, että Sievin tuulivoimapuistojen (Vääräjoki, Kenkäkangas) sijainti on niin lähellä, että hankkeista aiheutuu melun ja välkkeen yhteisvaikutuksia lähimmille asukkaille. Loma-asunnolle TOLEHH15 Konttilampi kohdistuvat muutokset ovat massiivisia sillä hankealueet kiertyvät sektorilla lounaasta-kaakkoon noin 2 km etäisyydellä siten, että melun keskiääni arvo ylittää 40 dB. Myös välkkeen teoreettinen vuotuinen maksimiarvo ylittää saksalaisen ohjearvon ja todennäköinen välkkeen vuosiarvo lähestyy Ruotsissa ja Tanskassa käytettyä raja-arvoa. Toholampi-Lestijärven tuulipuiston pohjoisosa ja Sievin Vääräjoen tuulipuistojen välinen alue on käytännössä kiinni toisissaan ja loma-asunnon sijainti jää keskelle hankealueita, jolloin olisi syytä neuvotella ko. rakennuksen käyttötarkoituksen muuttamisesta muuksi kuin asumiseen soveltuvaksi. Melumallinnuksesta on huomattava, että VE1 on tehty kaksi vaihtoehtoa. Melun ohjearvojen ei tulisi ylittyä

19.12.2024

lähimpien asuin- ja lomarakennusten sijainneissa. Voimaloita rakennettaessa tulee huolehtia, että voimalatyytit vastaavat niitä, joilla mallinnukset ovat täyttäneet raja-arvot.

K. H. Renlundin museo huomauttaa, että tuulivoima-alueen arkeologisesta inventoinnista on kulunut 11 vuotta aikaa ja tänä aikana käyttöön on tullut tarkempia laserkeilausaineistoja. Hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä on kahdeksan ennestään tuntematonta tervahautaa. Hankealueelle tulee tehdä arkeologinen täydennysinventointi, jossa kohteet tarkastetaan. Arkeologisten kohteiden nimien yhteydessä on suositeltavaa käyttää kohteet yksilöiviä muinaisjäännösrekisterin tunnuksia. Arkeologisten kulttuuriperinnön kohteiden kohdalle tai läheisyyteen ei tule kohdistaa maankäyttöä. Hankealueella, sähkönsiirtoreiteillä tai niiden läheisyydessä on kohteita, joiden säilyttäminen on suotavaa kohteiden kulttuuriperintö- ja paikallishistoriallisten arvojen vuoksi. Arviointiselostuksen luvussa arvokkaat maisema-alueet on epäselvästi kuvattu Lestijokivarren kulttuurimaisema (maakunnallisesti arvokas alue, Kannus) ja Lestijokilaakson kulttuurimaisema (valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Toholampi). Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue ulottuu Kannuksen ja Toholammin kuntarajalta Sykäraisiin asti.

Museo huomauttaa, että Keski-Pohjanmaalle ollaan laatimassa 6. vaihemaakuntakaavaa, jossa päivitetään rakennetun kulttuuriympäristön ja -maiseman kohteita. Museo pitää valtakunnallisesti arvokkaan Lestijokilaakson kulttuurimaiseman kannalta tärkeänä, että sähkönsiirto VAMA-alueen läpi toteutetaan maakaapelein. Toteutuksesta olisi tarpeen olla esitettynä sijoitussuunnitelmat ja havainnekuvat siitä, millaisia rakennelmia muodostuu liittymiskohdista, kun maakaapeli vaihtuu 400 kV ilmajohdoksi. Tältä osin arviointiselostus oli puutteellinen. Hankkeen vaikutusten arviointia rakennettuun ympäristöön ja maisemaan voidaan pitää perusteellisesti laadittuna. Hankealueeseen kiinni ja sen välittömään läheisyyteen on kuitenkin suunnitteilla, rakenteilla ja toteutettu muita tuulivoimahankkeita. Yhteisvaikutuksista Vääräjoen tai Kenkäkankaan hankkeiden kanssa ei ollut laadittu havainnekuvaa. Museo pitää puutteellisena, ettei yhteisvaikutusten havainnollistamiseksi ole laadittu havainnekuvia esimerkiksi Toholammin kirkonkylältä, Määttälastä ja Sykäraisistä itään tai koilliseen. Lestijokilaakson valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen kannalta on tarpeen vähentää voimaloiden määrää. Mikäli arviointiselostuksen yhteisvaikutusten arvioinnissa mainitut muut tuulivoimahankkeet toteutuvat, voimaloiden maksimimäärä tulisi olemaan 441 kappaletta ja Lestijokilaakson kulttuurimaisema-alue tullee olemaan tuulivoimaloiden saartama joka ilmansuunnasta.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom toteaa, että arviointiselostuksessa on mainittu harhauttavasti, että Traficom olisi todennut

lentoestelausunnossaan, ettei varsinaista lentoestelupaa tarvita ja mainittu kaksi Traficomien diaarinumeroa. Kyseisillä diaarinumeroilla on kuitenkin myönnetty lentoesteluvat kahdelle tuulipuiston tuulivoimalalle. Ilmailulaki on muuttunut lentoesteluprosessin osalta sitten arviointiselostuksessa esitetyn.

Luonnonvarakeskus (Luke) näkee, että olemassa olevan kirjallisuuden perusteella etäisyydet soidinten ja tuulivoimaloiden välillä ovat hankkeessa riittämättömät. Hankkeessa suunnitellaan mm. yhtä voimalaa suoraan soidinalueen päälle. Soitimet tulisi huomioida paremmin voimaloiden sijoittelussa. Luke toteaa, että hankealue sijoittuu Suomenselän metsäpeurakannan tärkeimmälle lisääntymisalueelle sekä merkittävälle pohjoisempana asuvien metsäpeurojen vaellusreitille. Metsäpeuralle tärkeille lisääntymisalueille ja erityisesti lisääntymiselle tärkeille Natura2000-alueille tulisi jättää noin 5 km rakentamaton suojavyöhyke. Taimenen ja jokiravun kannalta on olennaista suunnitella työt ja rakenteet niin, että vältetään kaikkea kiintoainekuormitusta alueen uomiin. Lajiston tottumisesta tuulivoimaan ei tällä hetkellä ole tieteellistä näyttöä. Lisäksi tulee huomioida, että vaikutukset eivät välttämättä kohdistu ainoastaan suoraan välttämiskäyttäytymiseen vaan populaatiotasolla esim. lisääntymiseen. Mikäli elinympäristö jollain tasolla heikkenee lisääntymisen kannalta, vaikutukset voivat näkyä vasta pidemmällä aikavälillä. Elinympäristön tuhoutuminen tai heikkeneminen siinä mittakaavassa, että yksilöt vaihtavat sijaintia, on populaatiotasolla vaikutukseltaan suoraan verrattavissa kantokyvyn pienenemiseen. Vaikutusten mitta saattaa poiketa selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

Metsähallitus toteaa, että koska arvioinnin mukaan vaikutukset metsäpeuraan ovat kaikkien vaihtoehtojen osalta vasomiseen ja vasanhoitoon suuria ja vaelluksen osalta kohtalaisia kielteisiä, ei aiemman suunnittelun mukaisella voimaloiden sijoittelulla voida turvata riittävää etäisyyttä vasomisalueisiin. Myös molemmista siirtolinjavaihtoehdoista arvioidaan syntyvän suuria kielteisiä vaikutuksia metsäpeuralle. Koska suuria kielteisiä vaikutuksia arvioidaan syntyvän jo hyväksytyn kaavan seurauksena, tulisi mahdollisten lisähaittojen todennäköisyys minimoida eli myllyjen kokoa ei tulisi suurentaa. Metsähallitus puoltaa näkemystä, jonka mukaan Lestijärven puoleinen osa rakennetaan vasta, kun on suuri varmuus siitä, että lisähaittaa siitä ei aiheudu metsäpeuralle.

Yhteisvaikutukset Kenkäkankaan ja Vääräjoen hankkeiden kanssa salassa pidettävän lintulajin reviiriin arvioidaan olevan merkittävästi heikentävä. Laskennallinen törmäyskuolleisuuden riski kaikista reviirille kohdistuvista

hankkeista yhteensä ylittää kriittiseksi katsotun raja-arvon kaikilla hankkeen toteutusvaihtoehdoilla (V0, V0+ ja V1). Myös yhteisvaikutuksista muodostuva häiriövaikutus katsotaan olevan merkittävästi heikentävä. Näin ollen hanke ei ole salassa pidettävän lintulajin suojelun kannalta toteutuskelpoinen. Voimaloiden poistaminen on ensisijainen keino lieventää haitallisia vaikutuksia salassa pidettävälle lintulajille. Raportissa ei ole esitetty keinoja merkittävien haitallisten yhteisvaikutusten lieventämiseksi.

Nivalan kaupunki toteaa, ettei sillä ole huomauttamista arviointiselostuksesta.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pitää maankäyttöön kohdistuvien vaikutusten arviointia suppeana ja huomauttaa, että jää epäselväksi onko hankkeen suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin arvioitu oikein. Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihe- ja laadinnan ja sitä valmistelleen TUULI-hankkeen aikana on tehty runsaasti maakunnallisia selvityksiä, jotka olisi tullut huomioida soveltuvin osin.

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan maisemaa ja rakennettua kulttuuriympäristöä koskevat lähtötiedot ja vaikutusten arviointi ovat puutteelliset eikä RKY-kohteita ole huomioitu riittävällä tavalla. Maisemavaikutuksia olisi tullut arvioida myös 20–35 kilometrin etäisyydeltä. Maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön lähtötietoja ja vaikutusten arviointia tulee täydentää jatkosuunnittelussa. Jatkotyössä tulee huomioida hankealueesta etäämmällä sijaitsevat asuin- ja virkistyskohteet sekä eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset kohteisiin. Hankealueen läheisyyteen Pohjois-Pohjanmaan maakunnan puolella ei sijoitu yleisiä virkistysalueita, ulkoilu, pyöräily- tai moottorikelkkareittejä eikä laavuja, kotia tai muuta virkistykseen käytettäviä rakenteita.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toteaa salassa pidettävän lintulajin huomioimisen hankkeen jatkosuunnittelussa hyvin tärkeänä. Hankkeen toteutuksessa suhteessa petolintuihin tulee ottaa huomioon luonnonsuojelulain 70 §. Metsojen soitimiin liittyy vuosien välistä vaihtelua, joten aiemmissa selvityksissä tunnistetut metson soidinalueet sekä Pohjois-Pohjanmaan liiton TUULI-hankkeen linnuston päämuuttoreittien päivitysselvitys tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa sekä voimalapaikkojen sijoittelussa. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, että arviointiselostuksen perusteella ei voida poissulkea mahdollisuutta, että vaikutukset nousevat suurpetolajien kohdalla etenkin eri hankkeiden yhteisvaikutusten myötä arvioitua haitallisemmiksi.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, että metsäpeuraan liittyvän tiedon puutteen ja viitteellisuuden vuoksi ei voida poissulkea mahdollisuutta, että vaikutukset nousevat etenkin eri hankkeiden yhteisvaikutusten myötä arvioitua haitallisemmiksi. Arviointiselostuksen

liitteenä olevan Natura-arvioinnissa esitetyn perusteella ei voida riittävän luotettavasti poissulkea metsäpeuraan kohdistuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia Kivinevan Natura-alueen suojelunperustelajina.

Meluvaikutuksia on ehkäistävä tuulivoimaloiden sijoitusta muuttamalla sekä luopumalla meluvaikutusten kannalta kriittisillä paikoilla sijaitsevista voimaloista. Mikäli voimalapaikkoja muutetaan, melumallinnukset tulee päivittää. Pohjois-Pohjanmaan alueelle kohdistuvia sosiaalisia vaikutuksia ei ole arvioitu tai esitetty.

Arviointiselostukseen olisi ollut tarpeen lisätä karttaesitys, jossa näkyvät erikoiskuljetusten lisäksi alustaviksi arvioidut kuljetusreitit hankealueelle mahdollisten maa-aines- ja betonikuljetusten osalta hankealueen ulkopuolelta. Kuljetusten vaikutukset on tarve huomioida niin laajalle alueelle, mistä tuulivoimapuiston rakentamiseen tarvittavia materiaaleja tai rakenteita tuodaan ja vaikutuksia tulee tarkastella koko kuljetusreitin osalta.

Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa, että hankealue sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan vaikutusalueelle. Liitto pitää puutteena, että arviointiselostuksessa ei ole huomioitu vireillä olevan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan etenemistä, ja vaikutusten arviointi perustuu jo vanhentuneeseen maakuntakaavan suunnittelutilanteeseen. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tueksi valmistui keväällä 2024 selvitys maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden (tv-alueet) Natura 2000-verkoston kohdistuvien riskien tunnistamiseksi, minkä mukaan Kivinevan Natura-alueeseen (suojeluperuste metsäpeura) kohdistuu suuri riski. Molempien maakuntien tuulivoimahankkeiden jatkosuunnittelussa on huomioitava viimeisin selvitystieto ja varmistettava metsäpeuran tärkeiden esiintymis- ja vasomisalueiden, kesä- ja talvilaidunten välisen vaellusreitin sekä Natura-alueiden välisten yhteyksien säilyminen riittävinä. Pohjois-Pohjanmaan Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskeva selvitys tuo hyödyllistä tietoa hankkeen suunnitteluun ja se on hyvä huomioida jatkosuunnittelussa. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi valmistuneiden selvitysten mukaan hankkeella voi olla merkittäviä kielteisiä vaikutuksia lähialueen salassa pidettävän lintulajin reviireihin.

Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan yksi hankkeen näkyvimmistä vaikutuksista kohdistuu Keski-Pohjanmaalla valtakunnallisesti arvokkaalle Lestijokilaakson kulttuurimaisema-alueelle ja maakunnallisesti arvokkaille Syrin kylämaisema-alueelle ja Lestijärven kulttuurimaisema-alueelle. Mikäli kaikki lähialueille suunnitellut tuulivoimahankkeet toteutuvat maksimilaajuudessaan, vaarana on, että maiseman sietokyky ylittyy ja maisema-arvot heikkenevät merkittävästi.

Pohjois-Pohjanmaan museo toteaa, että arviointiohjelmavaiheen jälkeen sähkönsiirron vaihtoehdot ovat muuttuneet siten, että ne eivät enää suuntaudu Pohjois-Pohjanmaan maakunnan puolelle Uusnivalan sähköasemalle eikä museolla ole huomautettavaa arviointiselostuksesta.

Pohjois-Pohjanmaan museo (rakennettu kulttuuriympäristö) toteaa, että yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa on tutkittu arvioidussa, määrätyssä laajuudessa. Museo tuo esille kulttuuriympäristöjä yleisellä tasolla koskien huolen siitä, että maisema-alueiden luonne tulee muuttumaan yhteisvaikutusten seurauksena ja tulevaisuudessa tämä uudentyyppinen energiantuotantomaisema tulee hallitsemaan paikoin alueiden maisemakuvaan maakuntien kohtausalueella. Arviointiselostuksessa on huomioitu riittävällä tasolla hankkeen vaikutusalueella Reisjärven kunnan puolella sijaitseva Reisjärven Keskikylä-Kangaskylän valtakunnallisesti arvokas maisema-alue ja siihen kohdistuvat vaikutukset.

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos (pelastusviranomainen) pyytää huomioimaan rakentamisen aikaisen raskaan liikenteen ja mahdolliset polttoaineiden ym. kemikaalien aiheuttamat riskit sekä metsäpalovaaran. Metsä- tai ruohikkopalovaaran (maastopalovaara) aikana ja olosuhteiden kuivuuden, tuulen tms. takia muutenkin ollessa sellaiset, että tulipalon vaara on ilmeinen, tulisi välttää sellaisia rakennus-, maanmuokkaus- tai muita töitä, joissa on kipinävaaran vaara.

Puolustusvoimat, 2. logistiikkarykmentti toteaa, että ympäristövaikutusten arvioinnissa on käsitelty hankkeen vaikutuksia Puolustusvoimien tutkien ja valvontajärjestelmien toimintaan. Puolustusvoimat on toukokuussa 2021 antanut hankkeessa tehdyistä muutoksista lausunnon, jonka mukaan Puolustusvoimat ei vastusta suunnitelman mukaisten tuulivoimaloiden rakentamista. Puolustusvoimilla ei ole lisättävää aiemmin lausuttuun.

Reisjärven kunta on lausunut, että arviointiselostuksessa ei ole otettu huomioon Reisjärven kunnan puolella Pitkälän ja Lestijärven rajan väliin suunnitteilla olevaa Pikku Kivinevan tuulivoimahanketta. Kyseisen hankkeen kumulatiiviset vaikutukset voivat lisätä esimerkiksi maisema- ja linnustovaikutuksia. Fingridin liityntäpisteeseen liittyviä yhteisvaikutuksia ei ole arvioitu. Koska sähköverkko ja voimajohdot ovat olennainen osa tuulivoimahankkeiden infrastruktuuria, olisi syytä tutkia, miten hankkeiden voimajohdot vaikuttavat yhdessä ympäristöön ja maankäyttöön.

Suomen Erillisverkot Oy toteaa, että hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Toholamminkunta on lausunut, että tuulipuistojen toteutumista ja niistä saatavia tuloja on Toholammilla odotettu jo vuosia. Alueen lainvoimaisten osayleiskaavojen toteuttamista ei saa vaarantaa ja tämä tulisi ottaa huomioon, kun ELY-keskus antaa perustellun päätelmänsä. Hankkeen

19.12.2024

toteuttajan tulee turvata radio- ja tv-lähetysten laadukas vastaanotto tarvittaessa lisämastoin.

Toholammin kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta on todennut, ettei ei jätä lausuntoa arviointiselostuksesta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes toteaa, ettei sillä ole lausuttavaa hankkeesta kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) näkökulmasta eikä hankealueelle sijoitu Tukesin tietojen mukaan laajamittaista kemikaalien käsittelyä ja varastointia harjoittavia tuotantolaitoksia. Kaivosrekisterin karttapalvelun mukaan alustavien sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen läheisyyteen sijoittuu kaivoslain mukaisia varaus- ja malminetsintälupahakemusalueita. Lähtökohtaisesti malminetsintä ei poissulje muuta elinkeinotoimintaa kohteella, sillä tutkimusmenetelmät ovat moninaiset eikä niistä aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Muulla myöhemmällä luvanvaraisella maankäytöllä vireillä tulleilla hankkeilla tai suunnitelmilla ei kuitenkaan voida pois sulkea malminetsintälupahakemuksella syntyneitä etuoikeusvaikutuksia.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry toteaa, että lähialueille suunniteltujen ja jo rakennettujen tuulivoimaloiden määrä on kestämaton eikä yhteisvaikutuksia voida huomioida realistisesti. Alueelle on suunnitteilla 30 km säteellä noin 624 voimalaa. Tuulivoimaloiden etäisyydet asutukseen ja vapaa-ajan asuntoihin ovat liian pienet. Suojavyöhykkeen tulisi olla suurempi myös luonnonsuojelualueisiin, Natura-alueisiin, soidensuojelualueisiin, pohjavesialueisiin, viheryhteyskäytäviin, lintujen muuttoreiteille, virkistysalueisiin ja luonnon monimuotoisuudelle tärkeille alueille. Maatuulivoima-alueita kaavoitettaessa tulee suunnittelussa noudattaa varovaisuusperiaatetta. Linnustoselvitykset ovat puutteellisia ja osittain vanhentuneita. Hankealue sijoittuu kurjen kevät päämuuttoreitille, josta olisi pitänyt olla enemmän tietoa. Metsäpeuran osalta tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta. Hanke tulisi toteutuessaan häiritsemään suurpetoja. Liito-oravan, viitasammakon ja lepakoiden osalta selvitykset eivät ole kattavia. Alueella esiintyvät hyönteiset, pieneliöt sekä maaperän pieneliöt olisi tullut myös kartoittaa. Uusia tutkimustuloksia tuulivoimarakentamisen vaikutuksista metsäpeuran elinympäristöön sekä tuulivoiman vaikutuksista suteen ja salassa pidettävään lintulajiin tulisi odottaa ennen laajamittaisen tuulivoiman rakentamista. Riistakantojen hallinta vaikeutuu, mikäli tuulivoimaa rakennetaan liian tiheästi ja metsästyksen jää liian vähän soveltuvia maita. Hankkeen jatkovalmistelussa melumittaus tulee toteuttaa autenttisissa olosuhteissa jo rakentuneilla alueilla ja ottaa huomioon yhteismeluvaikutus ja vaikutukset herkkiin kohteisiin. Vieraslajien kulkeutuminen alueelle tulee estää. Hankealueella ja sen ympäristössä ei tule käyttää kasvinsuojeluaineita. Tuulivoimaloiden mikromuovien

leviäminen ympäristöön on estettävä. Öljyvahinkojen riski on otettava huomioon. Lestijoen merkitystä virkistysalueena vähätellään. Kohteesta tulee tehdä koko elinkaaren aikainen hiilitaselaskelma. Tuulivoimahankkeiden maankäyttö tulee kompensoida ekologisen kompensaation keinoin. Liitto ei puolla hanketta.

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa voimaloiden sijoituksista, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Sähkönsiirtojohtoista pitää tehdä tuulivoimahankkeen toimesta erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

Yhteenveto mielipiteistä

Ympäristövaikutusten arviointi

Arviointiselostuksen aineisto koettiin liian laajaksi. Arviointiselostusta kritisoitiin tilaajamyönteiseksi ja selostuksen todettiin olevan puutteellinen tuulivoimaloiden vaikutusten osalta. Arviointiselostuksessa ei ole esitetty selkeästi, miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon. Yhteisvaikutusten arvioinnin todettiin olevan vajavaista. Luontoselvitysten koettiin olevan riittämättömiä. Hankkeen toteutusaikataulun todettiin olevan kannattamaton. Myös arviointiselostuksen seurantaohjelmaa ja sen riittävyttä kritisoitiin. Asukaskyselyn todettiin olevan liian laaja, eikä kysely keskittynyt olennaisiin asioihin.

Tarkasteltavat vaihtoehdot

Useissa mielipiteissä vastustettiin hanketta ja sen vaihtoehtoja. Vaihtoehtoa 0(V0+) pidettiin parhaana vaihtoehtona. Sähkönsiirron vaihtoehto SV1 koettiin vaihtoehtoista parempana. Mielipiteissä tuotiin myös esiin vaihtoehtoinen sähkönsiirtoreitti Sieviin.

Ihmisten elinolot ja viihtyvyys

Mielipiteissä tuotiin esiin, että mallinuksissa ei ole käytetty ajantasaista tietoa. Lentoestevalojen välkettä ei ole huomioitu. Välkemallinuksissa olisi tullut huomioida välkkeen (myös lentoestevalojen) vaikutus veden pinnalta ja järven jäältä heijastaessa. Melun leviämisen suhteen olisi tullut huomioida vesistön vaikutukset melun kantavuuteen. Kyseenalaistettiin miksi ei tehdä infraäänimittauksia tai nano- ja mikromuovipäästömittauksia. Tuulimyllyjen mikroaaltosäteilyn todettiin olevan terveydelle haitallista. Tuulimyllyjen etäisyyden tulisi olla asutuksesta enemmän kuin 2,5 km. Meluhaittojen todettiin kantautuvan jopa 4 km:n päähän. Tuulivoimaloiden koettiin vaarantavan teiden käytön ja voimalat tulisi rakentaa riittävän etäälle metsäautoteistä. Tuulivoimaloiden haitalliset vaikutukset puhelinverkkoon, televisioon ja radioon nousivat esiin mielipiteissä.

Maisema

Havainnekuvien todettiin olevan heikkolaatuisia, puutteellisia ja sisältävän epäoleellista tietoa. Maisemavaikutuksissa korostuu erityisesti alueen kaikkien hankkeiden yhteisvaikutukset sekä vaikutukset kulttuurimaisemaan ja Natura-alueisiin. Maisemavaikutuksia Reisjärven Pitkäjärven ranta-asukkaisiin ei ole arvioitu. Reisjärvellä sijaitsevaa Pikku-Kivinevan tuulivoimahanketta ei ole huomioitu maisemavaikutusten arvioinnissa. Tuulivoimahankkeiden vaikutusten arviointia ei ole tehty riittävästi yli maakuntarajojen. Toholampi jää tuulivoima-alueen keskelle. Mieliapiteissa nousi esiin kysymys, miten hankkeiden yhteisvaikutukset tullaan kokonaisuudessaan huomioimaan, jotta kielteisiä yhteisvaikutuksia voidaan vähentää.

Maakuntakaava

Todettiin, että tuulipuiston hankealue on maaseudun kehittämisen kohdealue.

Luontoympäristö

Hankkeen vaikutukset luontoympäristöön nousivat esiin useissa mieliapiteissa. Hankkeen toteuttaminen koetaan vaikuttavan heikentävästi luonnon monimuotoisuuteen, Natura-alueisiin ja muihin suojelualueisiin ja pirstovan luontoympäristöä. Mieliapiteissa tuotiin myös esiin sähkönsiirtolinjojen vaikutus hiilinieluihin ja luontokatoon.

Eläimistö

Mieliapiteissa tuotiin esiin hankkeen haitalliset vaikutukset metsäpeuraan sekä viitattiin Keski-Suomen 2040 maakuntakaavan yhteydessä laadittuun asiantuntija-arvioon metsäpeuraan liittyen. Mieliapiteissa todettiin, että hanke sijaitsee muun muassa kurkien päämuuttoreitillä ja aiheuttaa vaikutuksia alueen pesimä- ja petolinnustoon, erityisesti salassa pidettävään lintulajiin. Tuulivoimaloiden todettiin olevan 200 metrin etäisyydellä kunnostetusta lintukosteikosta. Suurpetojen elinpiirien todettiin heikentyvän. Myös voimajohtojen vaikutukset eläimistöön ja metsäkanalintuihin tuotiin esiin. Tärinän vaikutuksia eläimistöön ei ole huomioitu. Tuotiin esiin myös huoli sähkönsiirron sekä muiden hankkeiden yhteisvaikutuksista aiheutuvat metsäalueiden pirstoutumiset ja tämän vaikutukset eläimistöön.

Vesistöt

Rakennettava alue on Reisjärven järvien valuma-aluetta, hankkeen maanmuokkauksen seurauksena järvien kunnostushankkeiden todetaan vaarantuvan.

Virkistys

Hankkeella todettiin olevan negatiivinen vaikutus alueen virkistyskäyttöön. Useiden tuulivoimahankkeiden myötä hiljaiset alueet katoavat. Hanke pirstoo ison erämaa-alueen.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirtolinjojen rakentamisen vaikutukset maanomistajiin ja metsiin koettiin epäoikeudenmukaisena. Sähkönsiirtolinjojen alueella on merkittäviä muinaismuistoja.

Vaikutukset aineelliseen omaisuuteen

Suunnitellun tuulivoimahankkeen koetaan aiheuttavan kiinteistöjen arvon alentumista.

Ympäristöriskit ja turvallisuus

Mielipiteissä nousi esiin kysymys voimaloiden purkamisen vastuista, onnettomuus- ja vaaratilanteet (mm. tulipalot, jäänheitto) ja näiden mahdollisista ympäristöriskeistä.

ARVIOINTISELOSTUKSEN RIITTÄVYYS JA LAATU SEKÄ LAATIJOIDEN PÄTEVYYS

Yhteysviranomaisen on tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun. Arviointiselostus Toholampi-Lestijärven tuulivoimapuisto ja 400/110 kV voimajohto, Toholampi ja Lestijärvi täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset. Arviointiselostus on laadittu arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. Selostukseen ei kokonaisuutena arvioiden sisälly sellaisia olennaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaista laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä vaikutuksista. Selostuksen perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä tunnistaa ja arvioida hankkeen merkittävät vaikutukset.

Arviointiselostukseen on lisätty arviointiohjelmavaiheessa saadun palautteen perusteella hankealueen nykytilan tarkastelu vaihtoehdolla VE0- (hanketta ei toteuteta). Sähkönsiirron toteutusvaihtoehdot ovat muuttuneet arviointiohjelmavaiheen jälkeen ja reitti Toholampi-Lestijärveltä Uusnivalaan on jäänyt pois.

Hankkeesta vastaavalla on ollut käytettävissään riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arvioinnin ja sen erillisselvitysten toteuttamiseen. Laatijoiden pätevyydet ja kokemusvuodet on esitetty arviointiselostuksessa selkeästi.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutukset pohjavesiin ja ilmanlaatuun on arvioitu riittävästi, eikä yhteysviranomaisella ei ole näiden

19.12.2024

vaikutusten osalta huomauttamista tehtyihin arviointeihin. Myös hanketta koskevat strategiat ja tavoitteet on kuvattu riittävästi YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:n mukaisesti. YVA-menettelyyn osallistaminen täyttää YVA-lain vaatimukset. Yleisötilaisuuksien lisäksi hankkeessa on toteutettu asukaskysely.

Kuulemisen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun yhteydessä on noussut esille puutteita ja epävarmuustekijöitä, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelun, kaavoituksen ja lupamenettelyjen yhteydessä. Yhteysviranomainen toteaa arviointien puutteista seuraavaa:

Raportointi

Arviointiselostuksessa on todettu, että arviointiselostus on toimitettu yhteysviranomaiselle helmikuussa 2024. Arviointiselostus on toimitettu yhteysviranomaiselle elokuussa 2024. Osana YVA-menettelyä on toteutettu asukaskysely, tämän seikan olisi voinut tuoda esiin kohdassa osallistaminen. Sähkönsiirron vaihtoehtojen SVE1 ja SVE 2 vaikuttavuuden merkittävyyttä olisi voinut esittää taulukossa 27-1 omissa sarakkeissaan.

Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Yhteysviranomaisen arviointiohjelmaa koskevassa lausunnossa on edellytetty, että arviointiselostuksessa tulee arvioida rakentamisessa syntyvien ylijäämä maa-ainesten määrä ja niiden käyttö sekä arvio toiminnan aikana ja toiminnan päättyessä syntyvistä jätteistä, niiden määristä ja käsittelymenetelmistä lainsäädännölliset vaatimukset huomioon ottaen. Arviointiselostuksessa ei ole arvioitu muodostuvia ylijäämämaiden tai jätteiden määriä, joten tältä osin selostus on puutteellinen. Ylijäämämassojen muodostumista ja niiden mahdollista hyödyntämistä tai sijoittamista olisi tullut tarkastella perusteellisemmin arviointiselostuksessa.

Sähkönsiirtoa koskevissa karttakuvissa olisi voinut esittää miltä osin sähkönsiirto toteutetaan 400 kV:n tai 110 kV:n ilmajohtolla tai maakaapelilla.

Luontoympäristö

Arviointiselostuksessa on tunnistettu hankkeen vaikutusmekanismit ja pääsääntöisesti myös sen vaikutusalueet. Arvioinnissa on kiitettävästi hyödynnetty olemassa olevaa tutkimustietoa, mutta vaikutuksien merkittävyyden arviointia vaikeuttaa tutkimustiedon vähyys Suomen oloista ja eläimistöä. Vaikutusten luotettavampi arviointi vaatisi enemmän tietoa siitä, miten tuulivoimahankkeet vaikuttavat eläimistön käyttäytymiseen sekä niiden mahdollisuuksiin hyödyntää elinympäristöjään. Hankkeessa on myös verraten monipuolisesti tarkasteltu ja selvitetty alueen luontoarvoja, mutta kuten arviointiselostuksessa on todettu, vaikutusalueen laajuuden

vuoksi tietojen tarkkuustasossa esiintyy puutteita. Nämä tosiseikat huomioiden yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutusten arviointiin tulee soveltaa varovaisuusperiaatetta.

Linnusto

Yhteysviranomaisen on arviointiohjelmaa koskevassa lausunnossa katsonut, että pesimälinnuston törmäysriski tulee arvioida huomioimalla pesimäpaikkojen sijainti suhteessa yksittäisiin voimaloihin. Arviointiselostuksessa todetaan, että päiväpetolintujen tarkkoja pesimäpaikkoja ei aina saatu selville. Maastohavaintojen perusteella sinisuohaukan, mehiläishaukan ja hiirihaukan reviirien keskukset ja todennäköiset pesäpaikat eivät jäisi tuulivoimalaryhmien sisäpuolisille alueille, jolloin pesäpaikat ja reviirit on arvioitu olevan paremmin suojassa vaikutuksilta. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että linnustoselvityksen karttaesityksen mukaan ainakin kanahaukan ja nuolihaukan pesäpaikkoja sijoittuu alle 500 m etäisyydelle suunnitelluista voimaloista. Koska petolintujen on yleisellä tasolla todettu liikkuvan myös hankealueella, olisi arviointiselostukseen tullut sisällyttää tarkempi arviointi tai lentoseuranta lintujen ruokailulenkoista, joka olisi mahdollistanut tarkemman törmäysriskiarvion. Arviointiselostuksessa on yleisesti arvioitu, että törmäyskuolleisuus olisi 245–490 lintua vuodessa, mutta lukuun sisältyviä lajeja ei ole avattu.

Luontodirektiivin liitteen IV (a) lajit

Lepakoiden on todettu välttävän tuulivoimaloita, jolloin hanke todennäköisesti vaikuttaa niiden elinympäristöön pienentämällä sitä. Toisaalta lepakoiden on myös todettu saalistavan voimalakenttien ilmatilassa ja tämän myötä altistuvan törmäyksille. Yhteysviranomaisen katsoo, että voimalakoon ja tehon kasvattamisen vaikutuksia lepakoihin olisi tullut arvioida tarkemmin. Tunnistetut lepakkoalueet ovat epäselkeästi kuvattuja, eikä voimalapaikkojen soveltuvuudesta suhteessa lepakoiden elinympäristöihin ole mahdollista ottaa kantaa. Hankkeen mahdollisesti aiheuttamia välillisiä vesistövaikutuksia saukkoon ei ole arvioitu ja yhteisvaikutusten merkittävyyttä tämä huomioiden mahdollisesti aliarvioitu.

Kasvillisuus ja luontotyypit

Suuremman voimalakoon vaikutusta kasvillisuuteen ja luontotyypeihin on epämääräisesti kuvattu ja arvioitu. Arviointiselostuksessa todetaan, että kasvillisuuden ja luontotyyppien osalta on tehty täydennysinventointeja ensisijaisesti osayleiskaavoissa esitettyjen tuulivoima-alueiden laajentuneille rakentamisalueille, mutta myös muille tarpeelliseksi katsotuille alueille.

Vaikutukset Natura-alueisiin

Metsähallitus on huomauttanut, että arvioinnin perusteella on jossain määrin epäselvää, arvioidaanko tuulivoimaloiden koon kasvattamista ja uusia voimajohtovaihtoehtoja, eli muutosta suhteessa vaihtoehtoon VE0, vai eri hankevaihtoehtojen vaikutuksia.

Natura-arvioinnissa ei oteta selvästi kantaa, ovatko vaikutukset luonnonsuojelulain tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikentäviä. Metsähallitus toteaa, että Natura-arvioinnissa merkittävyyttä tulee arvioida kaksiporisella asteikolla: ei merkittävä heikennys – merkittävä heikennys. Arvioinnissa viitataan edellisen Natura-arvioinnin tuloksiin ja verrataan vaikutuksia suhteessa aiemman vaikutusten arvioinnin pohjalta tehtyyn kaavan mukaiseen ratkaisuun (VE0). Metsähallitus pitää tätä ongelmallisena muun muassa siksi, että Lestijoki ja Paukanen Natura-alueen osalta metsäpeuraa ei ole aikaisemmassa arvioinnissa käsitelty. Natura-arvioinnissa ei ole tuotu selkeästi esille, aiheuttaako hanke merkittäviä heikentäviä toiminnanaikaisia vaikutuksia metsäpeuralle. Yhteisvaikutusten arviointi metsäpeuran osalta on tehty epäselvästi ja päätelmän asianmukaisuuden arviointi on hankalaa. Arvioinnissa viitataan aikaisemman arviointivaiheen päätelmään yhteisvaikutuksista Natura-alueeseen, mutta arvioinnissa ei selkeästi tuoda esille uusien selvitysten perusteella tehtyä päätelmää hankkeiden yhteisvaikutuksista Natura-alueiden suojeluperustelaji metsäpeuralle. Lieventävät toimenpiteet on kuvattu arvioinnissa epätasaisesti ja niiden vaikuttavuutta on vaikea tulkita.

Maisema, kulttuuriympäristö ja muinaisjäänne

Maisemavaikutusten arvioimiseksi on hankealueen tarkastelussa käytetty kolmea etäisyysvyöhykettä, lähialuetta (0–3 km) ja välialuetta (3–10 km) ja kaukoalue (10–20 km, tarvittaessa 30 km). Voimaloiden kokoluokan kasvu on huomioitu etenkin välialueen osalta. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arvioinnin etäisyysalueita olisi ollut hyvä laajentaa suunnitellun voimalakoon (270 metriä) ja alueelle suunnitteilla olevan merkittävän tuulivoima-alueen takia.

Maisemavaikutuksia on käsitelty Lestijokilaakson maisema-alueiden osalta varsin kattavasti ja vaikutuksia on arvioitu Lestijokilaakson osalta myös osa-alueittain, mikä on hyvä ottaen huomioon Lestijokilaakson maisema-alueen pituus. Vaikutuksia on arvioitu oikean suuntaisesti. Yhteysviranomaisen pitää kuitenkin puutteena, että havainnekuvia ei ole laadittu Pohjois-Pohjanmaan puolella sijaitsevilta arvomaisema-alueilta, kuntakeskuksista tai kylistä. Myös tuulivoimahankkeiden maisemallisten yhteisvaikutusten arviointi jää osin yleistasoiseksi. Hankkeen länsipuolelle sijoittuvien hankkeiden osalta todetaan, että ”valtakunnallisesti arvokkaan maiseman luonne muuttuu yhteisvaikutuksen seurauksena ja on

mahdollista, että moderni energiantuotantomaisema hallitsee paikoin alueen maisemakuvaa". Yhteysviranomaisen pitää puutteena, että yhteisvaikutusten arviointi Vääräjoen ja Kenkäkankaan hankkeiden kanssa jää vähemmälle huomiolle, eikä hankkeiden yhteisvaikutuksia esimerkiksi arvomaisemiin tuoda esiin.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut, että Pohjois-Pohjanmaan maisemaa ja rakennettua kulttuuriympäristöä koskevat lähtötiedot ja vaikutusten arviointi ovat puutteelliset. Maisemaa ja rakennettua kulttuuriympäristöä koskevat maakunnalliset arvot on osoitettu Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavassa. Lähtötietoaineistosta puuttuvat erityislaeilla (esim. kirkkolaki) ja asemakaavoissa suojellut kohteet, joita on mm. Sievin keskustassa. Pohjois-Pohjanmaalla sijaitsevia RKY-kohteita ei ole huomioitu riittävällä tavalla ja luvun 13 karttaotteissa ne on esitetty samalla rasterilla kuin maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. 30 kilometrin säteellä sijaitsevia RKY-kohteita (mm. Nivala, Haapajärvi) ei ole tunnistettu. Näkymäalueanalyysikartoilla ei ole esitetty maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteita, ja karttojen informaatioarvo on heikko pienen mittakaavan vuoksi. Selostukseen on laadittu kahdentyyppisiä näkymäanalyysikarttoja, joissa osassa on Keski-Pohjanmaan alueen tuulivoimahankkeet ja osassa Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan puolen hankkeet. Näkymäalueanalyysikarttojen selitteet ja otsikoinnit sekä niissä esitettävien hankkeiden valintaperusteet ovat sekavia. Maakuntarajan ei tulisi vaikuttaa arviointitapaan ja tuloksiin minkään vaikutustyyppin osalta.

Sähkönsiirron Lestijokilaakson alittavalta osalta olisi tullut esittää kartalla tarkempi kuvaus reitistä, mahdollista sähköasemista (mm. koko, ulkonäkö) ja niiden sijainnista, jotta olisi voinut hahmottaa arvomaisema-alueeseen kohdistuvat sähkönsiirron kokonaisvaikutukset. Jatkosuunnittelussa tulee esittää tarkempia tietoja toteutuksesta ja täsmentää kuinka moneen rakennuspaikkaan maakaapelointi vaikuttaa.

K.H.Renlundin museo on todennut lausunnossaan, että hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä on kahdeksan ennestään tuntematonta tervahautaa: Hankosalmi, Kerttulanhautakangas, Sammakkolammit ja Kivilamminsalo, Purontakasten Hautakangas, Paukakoski, Paukakoski etelä ja Heinosenkangas. Hankealueelle tulee tehdä arkeologinen täydennysinventointi, jossa kohteet tarkastetaan, määritetään kohteiden suojelustatus ja selvitetään muuttuvan maankäytön vaikutukset niihin.

Arviointiselostuksen kohdassa 13.4.2.2 muinaisjäännökset on mainittu muu kohde rajamerkki, mutta kohteen nimeä tai muinaisjäännösrekisterin tunnusta ei mainita eikä selostuksesta ilmene mistä rajamerkistä on kyse.

Melu ja välke

Yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta annetussa lausunnossa on todettu, että arviointiselostuksessa tulee esittää arvio voimaloiden sijainnin muutostarpeesta siten, ettei hankkeesta aiheudu melulle annettujen ohjearvojen ylityksiä ja muiden maiden välkkeen suositusarvoja ylitetä. Arviota muutostarpeesta ei ole esitetty. Arviointiselostuksessa ja liitteenä olevassa välkeselvityksessä on ristiriitaisia tietoja välkkeen yhteisvaikutusten osalta. Välkeselvitys on vaikealukuinen sisältäen yhteen vedettynä kahden eri hankkeen tuloksia. Välkeselvityksessä on myös ristiriitoja taulukoissa ja tekstissä esitettyjen tietojen välillä.

Pintavedet, maa- ja kallioperä

Arviointiselostuksessa esitetyt kartat ovat epätarkkoja. Kartat tulisi esittää sellaisessa mittakaavassa, että niistä pystytään havaitsemaan alueella jo tehdyt ojitukset, pienvedet, huoltoreittien sijainti, sähkönsiirtoreitti ja voimalapaikat sekä mille valuma-alueille voimalat, sähkönsiirtoreitti ja huoltotiet sijoittuvat. Arviointiselostuksessa ei ole huomioitu nahkiaista ja vaellussiikaa, jotka nousevat Lestijokeen kudulle.

Arviointiselostuksessa ei ole huomioitu voimalinjarakentamisen edellyttämän puuston poiston aiheuttaman varjostusolosuhteiden muutoksen vaikutusta vesistöihin. Myös hankkeen aiheuttamia hydrologisia vaikutuksia on käsitelty varsin suppeasti. Tuulivoimalahankkeiden yhteisvaikutuksia ei ole arvioitu pintavesien kannalta.

Selostuksessa on jäänyt huomioimatta, että sähkönsiirtovaihtoehto SVE1 ylittää mahdollisen mustaliuskevyöhykkeen Raikonevan lounaispuolella. Lestijoen ympäristössä sähkönsiirtoreittien SVE1 ja SVE 2 läheisyydessä on kohtalainen todennäköisyys happamille sulfaattimaille. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee tehdä tarkempi kartoitus happamien sulfaattimaiden esiintymisestä alueilta, joilla tehdään kaivutöitä sekä tarkempi suunnitelma, miten happamista sulfaattimaista aiheutuvat haitat vesistölle minimoidaan.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Maankäyttöä ja kaavoitusta koskevat karttakuvat ovat joiltain osin rajattu suppeahkoiksi ottaen huomioon, että tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset voivat ulottua kauas hankealueesta.

Hankkeen suhteesta voimassa olevaan Keski-Pohjanmaan maakuntakaavaan todetaan, että hankesuunnittelun edetessä tuulivoimaloiden sijoituspaikkoja on vähennetty ja siirretty kauemmaksi Lestijoen arvokkaasta maisema-alueesta, mikä on vähentänyt vaikutuksia voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettuun valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön. YVA-menettelyssä kyseessä olevien vaihtoehtojen mukaisia ratkaisuja tulisi arvioida

suhteessa voimassa oleviin maakuntakaavoihin. Esimerkiksi korkeimpien tuulivoimaloiden VE1 mukaisen vaihtoehdon suhde Keski-Pohjanmaan maakuntakaavoituksen tavoitteiden ja tuulivoima-aluetta 849_704 koskevan suunnittelumääräyksen toteutuminen Lestijokilaakson valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen arvojen turvaamisen osalta ei täysin käy ilmi. Kaavoituksessa tulee huomioida viimeisimmät valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden rajaukset (VAMA2021).

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on tuonut esiin lausunnossaan, että arviointiselostuksessa maakuntarajasta on muodostunut raja lähtötiedoille ja vaikutusten arvioinnille. Arviointiselostuksessa ei ole käsitelty Sievin ja Reisjärven kuntien asutusta, loma-asutusta, yhdyskuntarakennetta tai kaavatilannetta. Vaikutusalueen vireillä olevien yleiskaavojen lähtötiedot puuttuvat. Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Pohjois-pohjanmaan ELY-keskus ovat todenneet lausunnoissaan, että arviointiselostuksessa ei ole huomioitu vireillä olevaa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaa tai kaavan laatimisen yhteydessä tehtyjä maakunnallisia selvityksiä ja tältä osin arviointiselostusta voidaan pitää puutteellisena ja arviointia tulee täydentää kaavoituksen yhteydessä edellä mainittujen asioiden osalta.

Liikenne

Arviointiselostukseen olisi ollut tarpeen lisätä karttaesitys, jossa näkyvät alustaviksi arvioidut kuljetusreitit hankealueelle erikoiskuljetusten lisäksi maa-aines- ja betonikuljetusten osalta, mikäli on mahdollista, että niitä joudutaan kuljettamaan hankealueen ulkopuolelta.

Luonnonvarat

Arviointiselostuksessa on esitetty hankkeessa tarvittavien maa-ainesten määrä ja kuvailtu kirjallisesti päättyneiden, olemassa olevien ja suunniteltujen maa-ainesten ottoalueiden sijainnit hankealueella ja sen ympäristössä. Maa-ainesten ottoalueiden kokoa (ha), otettavaa massamäärää tai voimassa olevia maa-aineslupia ei ole esitetty. Arviointiselostuksessa ei ole sijoitettu tai arvioitu hankealueelle maa-ainesten ottoaluetta, vaikka arviointiselostuksessa on todettu, että rakentamiseen tarvittava maa-aines tullaan saamaan hankealueelle luvitettavilta maa-aineksen ottoalueilta. Yhteysviranomaisen pitää em. tietojen puuttumista puutteena hankkeen suuren koon vuoksi ja ottaen huomioon myös muiden hankkeiden yhteisvaikutukset maankäyttöön.

Ilmasto

Arviointiselostuksessa ei ole esitetty maa-ainesten ottoalueilta raivattavan puuston määrää tai metsäpinta-alaa, eikä tämän vaikutuksia ole otettu huomioon esimerkiksi ilmastovaikutuksia arvioitaessa. Arviointiselostuksessa ei ole myöskään huomioitu massanvaihtojen, eikä rakentamisessa käytettävien materiaalien (esim. teräs ja betoni)

ilmastovaikutuksia. Myös liikenteen ilmastovaikutukset rakentamisen ja käytön ajalta puuttuvat.

Elinolot ja viihtyvyys

Digita Oy on lausunut, että hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi kaavoitus- tai rakennuslupavaiheessa tai viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä.

Onnettomuus- ja poikkeustilanteet

Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos on todennut lausunnossaan, että arviointiselostuksesta ei selviä, että miten vaarallisten kemikaalien vuotojen tunnistamista ja hallintaa on arvioitu. Arviointiselostuksessa olisi tullut myös tunnistaa mahdollisten onnettomuuksien vaikutukset ympäristöön, mm. sammutusjätevesien vaikutus. Pelastusviranomainen muistuttaa, että toiminnanharjoittajan tulee tunnistaa pelastuslain 379/2011 (14 §) velvoitteet omatoimiselle varautumiselle.

Suunnitelmat ja luvat

Maa-aineslain mukainen maa-aineslupan tarve on tunnistettu arviointiselostuksessa. Yhteysviranomainen huomauttaa, että maa-aineslain mukaisen maa-aineslupan lisäksi usein samassa yhteydessä tulee tarpeelliseksi myös ympäristölupan hakeminen kiviaineksen murskaukseen ja louhintaan, mikäli murskauksen ja louhinnan toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää. Murskaus koskee myös siirrettäviä murskaamoja.

Arviointiselostuksessa on todettu, että liikenteen vaikutuksia voidaan vähentää perustamalla hankealueelle sisäinen betoniasema. Betoniasemat edellyttävät rekisteröinti-ilmoituksen tekoa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Betoniaseman toiminta saattaa myös edellyttää ympäristölupaa.

Tuulivoimaloiden ympäristölupan tarpeen osalta yhteysviranomainen muistuttaa, että lähtökohtaisesti voimalat tulee suunnitella siten, että niiden toiminnasta ei aiheudu ympäristölupan tarpeen ylittävää naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Hankkeessa tulee huomioida myös ELY-keskukselle tehtävän ojitusilmoitusten tarve.

Ilmailulaki on muuttunut 1.10.2023 lentoesteiden osalta. Lentoestelupahakemukseen ei tarvitse liittää enää Fintraffic Lennonvarmistuksen lausuntoa. Lentoestelupaa haetaan suoraan Liikenne- ja viestintävirasto Traficomista ja viranomainen pyytää tarvittaessa lausunnot muilta toimijoilta lupapäätöstä varten.

YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomainen esittää perusteltuna päätelmänään hankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa:

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen keskeisimmät ympäristövaikutukset kohdistuvat linnustoon, metsäpeuraan, Natura 2000 -alueisiin, ahmaan, maisemaan, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä pintavesiin. Kuulemisessa saatujen lausuntojen ja mielipiteiden perusteella hankkeessa korostuvat yhteisvaikutukset etenkin suunnitteilla olevien Kenkäkankaan ja Vääräjoen tuulivoimahankkeiden kanssa.

Tuulivoimahankevaihtoehdot eivät arviointiselostuksen mukaan juurikaan eroa vaikutuksiltaan, koska tuulivoimat on sijoitettu toteutusvaihtoehdoissa samoille voimalapaikoille. Yhteysviranomainen toteaa, että vaihtoehdolla VE 1 on muita vaihtoehtoja suurempia vaikutuksia linnustoon, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen ja maisemaan. Sähkönsiirtovaihtoehdoista aiheutuu vaikutuksia erityisesti metsäpeuraan (vasominen ja vasanhoito), linnustoon ja vesistöön.

Vaikutuksien arviointituloksiin edellisen YVA-menettelyn jälkeen vaikuttaa lisääntynyt tietopohja erityisesti metsäpeuran vasomis-, vasanhoito-, ja vaellusalueista sekä salassa pidettävän lintulajin uudet pesintätiedot ja arviointimenetelmät. Edellisen YVA-menettelyn jälkeen on myös tullut vireille huomattavan paljon uusia hankkeita, jotka aiheuttavat yhteisvaikutuksia.

Vaikutukset salassa pidettävän lintulajin reviirille ovat suuria kielteisiä vaihtoehdossa VE1 ja hankkeen toteuttaminen vaikuttaisi epäedullisesti kannan säilymiseen. Hankkeella on suuri kielteinen vaikutus myös vaihtoehdossa VE0+, koska törmäyskuolleisuudelle määriteltyä raja-arvoa ollaan laskemassa. Yhteysviranomainen yhtyy arviointiselostukseen, jonka mukaan kaikista vaihtoehdoista on merkittävän kielteisiä vaikutuksia salassa pidettävälle lintulajille, kun huomioidaan mahdolliset reviirit ja katsoo, että reviirit tulee huomioida varovaisuusperiaatteen mukaisesti. Tuulivoimahankeiden yhteisvaikutukset voivat muodostua merkittävän kielteiseksi salassa pidettävälle lintulajille ja uudet voimalinjat voivat aiheuttaa lisärasitetta.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Natura-lausunnon mukaan hankkeen jatkosuunnittelussa tulee varmistaa, että Kivinevan Natura-alueen salassa pidettävälle lintulajille Toholampi-Lestijärven tuulivoimahankkeesta aiheutuvat haitalliset törmäys- ja häiriövaikutukset sekä yhteisvaikutukset Kenkäkankaan ja Vääräjoen hankkeiden kanssa saadaan poissuljettua poistamalla riskialttimmat voimalat kyseisiltä hankealueilta.

Hankkeen vaikutusalueella esiintyy varsin runsas ja lajirikas linnusto ja mm. hankkeen vaikutus metson soidinpaikoille on arvioitu suureksi kielteiseksi. Yhteysviranomainen katsoo, että voimalapaikkoja tulee korjata niin, että ne eivät sijoitu metsojen tunnetuille soidinalueille.

Hanke sijoittuu Suomenselän metsäpeurapopulaation kannalta keskeiselle alueelle ja tehdyn arvioinnin perusteella hankevaihtoehdoista VE0, VE0+ sekä VE1 aiheutuu metsäpeuran vasomiselle ja vasanhoidolle suuria kielteisiä vaikutuksia. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Natura-arvioinnista annetun lausunnon mukaan hankkeen vaikutukset metsäpeuraan tulee arvioida varovaisuusperiaatteen mukaisesti merkittävän heikentäväksi eikä Natura-arvioinnissa esitetyillä lieventämis-toimenpiteillä voida riittävällä tavalla lieventää tuulivoimaloiden käytöstä aiheutuvaa häiriötä erityisesti metsäpeuran vasomis- ja vasanhoidoalueille. Metsäpeuran osalta Natura-arviointia ei todennäköisesti tällä hetkellä pystytä päivittämään puutteellisen tutkimustiedon vuoksi. Tuulivoiman vaikutuksia Suomen olosuhteissa mm. metsäpeuraan on ryhdytty tutkimaan Luonnonvarakeskuksen ja 14 tuulivoimayhtiön yhteisessä WINDLIFE-hankkeessa (Metsäeläinten esiintyminen ja elinympäristöjen käyttö tuulivoimaloiden lähialueilla), jonka toimiaika on vuosina 2023–2027. Metsäpeurakannan hoitosuunnitelmassa (MMM 21:2023) todetaan, että uusia metsäpeuraa koskevia tutkimustuloksia on syytä odottaa ja huomioida ennen kuin laajempia alueita metsäpeuran keskeisillä elinalueilla kaavoitetaan tuulivoimalle.

Koska tuulivoiman vaikutusta metsäpeuraan ei vielä tunneta, yhteysviranomainen katsoo, että mikäli hankkeen suunnittelua jatketaan, metsäpeuran vasomisen ja vaelluksen kannalta tunnetuille alueille tulee jättää Luonnonvarakeskuksen määrittämä 5 km puskurivyöhyke, jonka käyttämisestä on puollettu myös annetuissa lausunnoissa.

Erityisesti uusiin tutkimustuloksiin nojautuen metsäpeitteen pysyväisluonteisella vähenemisellä ja metsäluonnon pirstoutumisella saattaa erityisesti hankkeiden yhteisvaikutuksien kautta merkittävästi vaikuttaa luonnon monimuotoisuuden säilymiseen. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen merkittävän kielteisiä yhteisvaikutuksia ei voida poissulkea yhtenäisistä erämaa-alueista riippuvaiseen ahmaan, jolla arvioidaan olevan reviiri hankealueella. Ahma on Suomessa luokiteltu erittäin uhanalaiseksi ja kuuluu EU:n ensisijaisesti suojeltaviin lajeihin (luontodirektiivin liite II). Hankkeella on todennäköisesti merkittävän kielteisiä yhteisvaikutuksia myös lepakoille. Vaikutukset saukkojen elinympäristöihin tulee huomioida hankkeen suunnittelussa.

Yhteysviranomainen toteaa, että Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvien sähkölinjojen ja teiden suunnittelussa on otettava huomioon sekä hankekohtaiset että yhteisvaikutukset muuttolinnustoon, suurten

petolintujen pesimisreviireihin sekä metsäpeurojen tärkeimpiin elinympäristöihin ja ehkäistävä merkittävien haitallisten vaikutusten muodostuminen.

Hankkeella on merkittäviä maisemavaikutuksia. Suunnitellut voimalat ovat kokoluokaltaan mittavia ja voimaloiden määrä on suuri, joten hankkeen maisemavaikutukset ulottuvat laajalle alueelle. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huomioida maakuntakaavan suunnittelumääräys, jonka mukaan tuulivoima-alueen 849_704 suunnittelussa on varmistettava maisema-arvojen säilyminen Lestijokilaakson valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella. Yhteysviranomaisen toteaa, että Toholampi-Lestijärven, Kenkäkankaan ja Vääräjoen tuulivoimahankkeista voi muodostua yli 120 tuulivoimalan toisiinsa rajautuva kokonaisuus, joka muodostaa valtakunnallisestikin merkittävän tuulivoima-alueen ja maisemassa selkeästi erottuvan ja sitä muokkaavaan kokonaisuuden, jolla on maisemavaikutuksia hankealueiden läheisyyteen sijoittuville arvomaisemille.

Meluvaikutusten arviointiin liittyy epävarmuuksia ja riski melun ohjearvon ylitykselle, koska mallinnuksissa on käytetty lähtömelutasoltaan erityyppisiä voimaloita sekä meluvaikutuksia lieventäviä ratkaisuja. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota melumallinnuksessa esitettyihin asutuksen melutasoihin, jotka olivat lähellä lain asettamaa ohjearvoa.

Arviointiin liittyvät epävarmuustekijät huomioiden meluvaikutuksista voi muodostua arvioitua kielteisempiä vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen yksistään Toholampi-Lestijärven, sekä yhteisvaikutuksista Kenkäkankaan sekä Vääräjoen tuulivoimahankkeiden osalta. Tuulivoimaloiden mahdollista uudelleen sijoittamista tulee tarkastella suhteessa kohteisiin, jossa meluarvot ylittävät tai ovat lähellä ohjearvon rajaa 40 dB. Haitallisten yhteisvaikutuksien poissulkemiseksi Toholampi-Lestijärven, sekä Kenkäkankaan ja Vääräjoen yhteismelumallinnukset tulee uusida, kun hankkeiden suunnitelmat ovat tarkentuneet. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huomioida, että mallinnuksissa on käytetty melua lieventäviä toimenpiteitä.

Välkkeen osalta hankevaihtoehdosta VE1 aiheutuu kohtalaista haittaa ihmisten elinoloihin, sillä välkkeen määrä ylittää Saksassa käytössä olevan raja-arvon teoreettisen maksimiarvon 30 h/vuosi yhden vapaa-ajan asunnon osalta sekä teoreettisen maksimiarvon 30 min/päivä kahden vapaa-ajan asunnon kohdalla. Vaihtoehdoissa VE0 ja VE0+ vuotuinen välkevaikutus on lähellä Ruotsissa käytettyä ohjearvoa 8 h/vuosi yhden vapaa-ajan asunnon kohdalla.

Yhteisvaikutusten välkemallinnuksessa välkkeen määrä ylittää vaihtoehdossa VE1 teoreettisen maksimiarvon 30 h/vuosi neljän vapaa-ajan asunnon osalta sekä teoreettisen maksimiarvon 30 min/päivä viiden

19.12.2024

vapaa-ajan asunnon kohdalla Vääräjoen tuulivoimahankkeen kanssa. Yhteysviranomaisen toteaa, että yhteisvaikutusten arviointiin liittyy epävarmuustekijöitä, sillä arviointiselostuksessa ja liitteenä olevassa välkeselvityksessä on ristiriitaisia tietoja esimerkiksi Ruotsissa käytetyn ohjearvon 8 h/vuosi ylistysten osalta. Välkehaitan ehkäisemiseksi jatkosuunnittelussa tulee tarkistaa voimaloiden sijaintia siten, että muissa maissa välkkeelle käytetyt suositusarvot eivät ylity.

Hankevaihtoehtoissa VE0, VE0+ JA VE1 todetaan voimalan nro 23 rakentamisvaiheen vaikutuksen merkittävyys pintavesiin (Mato-ojaan) suureksi. Veden ensisijainen valuntareitti on noin 70 metrin päähän Mato-ojaan, josta edelleen Sarkojaan. Voimalan 23 sijaintia tulee siirtää haitallisten pintavesivaikutusten vähentämiseksi arviointiselostuksessa esitetyn mukaisesti. Pintavesiin kohdistuvaa kohtalaista kielteistä vaikutusta (voimalapaikat 3, 4, 8, 20, 21, 24) tulee lieventää vähimmillään arviointiselostuksessa esitetyn keinoin. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että rakennustyöt tulee tehdä koko hankealueella mahdollisimman kuivaan aikaan, ei ainoastaan herkimmillä kohteilla.

Sähkönsiirtovaihtoehdon SVE1 ja SVE2 voimalinjan Sarkojan ylityksen ja Lestijoen alituksen osalta vaikutukset pintavesiin muodostuvat suuresta herkkyydestä johtuen kohtalaisiksi. Lestijoen alituskohdassa 400 kV makaapeli suuntaporataan vesistön ali. Lisäksi peltoaukealla ennen ja jälkeen Lestijoen alitusta käytetään makaapelia, yhteensä noin 3 km matkalta. SVE1 ylittää mahdollisen mustaliuskevyyshyökkeen Raikonevan lounaispuolella. Tämä tulee huomioida pylväiden sijoittelussa ja perustamisessa.

Hankkeen jatkosuunnittelussa on tarpeen huomioida hankkeen suhde kaavoitukseen ja maakuntakaavoitukseen hankkeen vaikutusalueella. Viimeisimmät valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden rajaukset (VAMA2021) tulee huomioida kaavoituksessa. Suunnittelussa on huomioitava Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavoituksen ehdotusvaiheessa laaditut selvitykset, kuten ekologiset verkostot ja ekologisen verkoston ydinalueet, joista yhdelle myös Toholampi-Lestijärven tuulivoimapuisto sijoittuu.

Hankkeen rakentamisesta aiheutuu liikennemäärien kasvua aiheuttaen mm. pöly- ja meluhaittaa. Liikennevaikutusten arviointiin liittyy epävarmuustekijöitä mm. maa-ainesten hankintaan ja alueelle toteutettavaan betoniaseman osalta

Perustelut

Linnusto

19.12.2024

Yhteysviranomaisen yhtyy arviointiselostukseen, jonka mukaan vaikutukset olemassa olevalle salassa pidettävän lintulajin reviirille ovat suuria kielteisiä vaihtoehdossa VE1, sillä laskennallinen törmäyskuolleisuus 0,068 ylittäisi kriittiseksi arvioidun raja-arvon (0,060). Yhteysviranomaisen toteaa, että törmäyskuolleisuudelle määriteltyä raja-arvoa ollaan Metsähallituksen uusimpien arvioiden mukaan laskemassa raja-arvoon 0,05 jolloin merkittävän kielteinen vaikutus salassa pidettävälle linnulle ylittyisi myös hankevaihtoehdossa VE0+ törmäyskuolleisuuden ollessa 0,053. Muiden toteutusvaihtoehtojen vaikutus salassa pidettävään lintulajiin on riippuvainen reviirien olemassaolosta. On huomioitava, että salassa pidettävän lintulajin alhainen sietokyky törmäyksille sekä kuolleisuuden lisääntymisen vaikutus perustuu lajin hitaaseen lisääntymiseen ja alhaiseen poikastuottoon. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksen perusteella kaikki mahdolliset reviirit tulisi varovaisuusperiaatteen mukaisesti huomioida. Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnissa salassa pidettävän lintulajin törmäyskuolleisuuden raja-arvo ylittyy kaikissa toteutusvaihtoehdoissa ja häiriöalue muodostuu merkittäväksi osaksi reviiriä.

Salassa pidettävän lintulajin elinympäristömallinnusta on myös käytetty arvioimaan sähkönsiirtoreittien vaikutuksia. Vaikka sähkönsiirtolinjojen vaikutuksesta lintuihin ja erityisesti salassa pidettävään lintulajiin on toistaiseksi puutteellisesti tietoa, yhteysviranomaisen katsoo, että lentoajan huomattava lisääntyminen sähkönsiirtoreitin vaikutusalueella altistaa lintuja törmäyksille ja kunnossapidon aiheuttamalle häirinnälle.

Salassa pidettävän lintulajin lisäksi tuulivoiman vaikutuksille alttiina pidetyistä petolintulajeista kanahaukka, sinisuohaukka, hiirihaukka, ja mehiläishaukka liikkuvat säännöllisesti hankealueella ja selostuksessa on arvioitu, että altistuvia reviirejä olisi verraten runsaasti, jolloin hanke voi pienentää alueellista petolintutiheyttä. Yhteysviranomaisen toteaa, että vähintään nimellistehon ja sitä kautta roottorin halkaisijan kasvulla on törmäysriskin kasvamisen kautta luonnonsuojelulain vastaisia seurauksia alueella esiintyville rauhoitetuille lintulajeille. Kanahaukalla ja mehiläishaukalla törmäyskuolemien lisäksi metsäpeitteen pirstoutuminen voimistaisi vaikutuksia huomattavasti ja vaikuttaisin kielteisesti näiden lajien esiintymismahdollisuuksiin. Metsäpeitteen pirstoutuminen tuulivoimarakentamisesta on tuoreiden tutkimustuloksien mukaan arvioitu aiheuttavan haitallisia vaikutuksia myös erälle metsäelinympäristöön sidotuille tikka- ja varpuslintulajeille.

Arviointiselostuksen mukaan yksi metsojen soidin sijaitsee voimalapaikalla. Soidinpaikkoja on havaittu myös 200 metrin ja 300 metrin etäisyydellä voimalapaikasta. Tutkimustulokset osoittavat, että metson välttelyetäisyys tuulivoimaloihin soidinaikaan on yli 600 m.

Metsäpeura

Sekä tuulivoiman rakentamisen, että sen toiminnan on arvioitu aiheuttavan jopa kohtalaisia tai suuria vaikutuksia metsäpeuraan. Vaikutuksia todetaan toiminnan aikana aiheutuvan niin melusta, näkyvyydestä kuin välkkeestä, joita arvioidaan ulottuvan huomattavalle pinta-alalle metsäpeuran vasomis- ja vasanhoitoaluetta. Merkittävyydeltään suuria kielteisiä vaikutuksia aiheutuisi seuraavilla vasomisen kannalta tärkeillä alueilla, sekä tuulivoiman rakentamisen, että toiminnan aikana: Tuohinevat, Tervalamminneva, Matoneva, Paukaneva-Jatkoneva, Aittosenneva-Kivineva-Lamminneva ja Isonneva. Höyläsalonneva-Kuikkalamminneva-Hongistonnevalla, Kotkannevalla ja Ahvenlamminnevalla suuret kielteiset vaikutukset aiheutuisivat rakentamisesta ja vaikutukset toiminta-aikana olisivat pienempiä.

Natura-arviointi

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut Natura-lausunnossaan, että salassa pidettävä lintulaji on merkittävä huippupeto ja sen vaikutus alueen ekologiaan on merkittävä. Täten lajin pesimämenestys ja esiintyminen Natura-alueella on keskeistä tarkasteltaessa Natura-alueen eheyttä.

Käytettävissä olevien tietojen perusteella Toholampi-Lestijärven tuulivoimapuiston hankealue on laajemmassa mittakaavassa osa Suomenselän metsäpeurakannalle tärkeitä alueita sen elinkierron eri vaiheissa. Natura-alueet ja niitä ympäröivät alueet ovat tiiviissä ekologisessa vuorovaikutuksessa keskenään. Muutokset Natura-alueen ulkopuolella saattavat johtaa merkittäviin välillisiin vaikutuksiin myös varsinaisella Natura-alueella.

ELY-keskus huomauttaa Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa, että aikaisemmassa YVA-, kaava-, ja luvitusvaiheessa ei ole ollut käytössä sovellettavissa olevaa tutkimusta metsäpeuran välttelykäyttäytymisestä tulivoimaa kohtaan tai sitä ei ole huomioitu vaikutusarvioiden laadinnassa. Tämän vuoksi aikaisemmassa vaiheessa tehtyt johtopäätökset tuulivoiman vaikutuksista metsäpeuralle eivät ole uuden tiedon valossa asianmukaisia.

Natura-arvioinnissa esitetyn 500 metrin suojavyöhykkeen tueksi ei esitetä tutkimuksia lukuun ottamatta viittauksia metsäkauriin, ketun ja rusakon parissa tehtyihin tutkimuksiin (Tolvanen, ym. 2023). Täten 500 metrin suojavyöhykkeen riittävyyden arviointi jää vajavaiseksi, eikä tämän perusteella merkittävät heikentävät vaikutukset ole objektiivisesti poissuljettavissa. Mikäli välttämisreaktio on arvioinnissa esitettyä voimakkaampaa, kuten samaisessa Tolvasen ym. tutkimuksessa esitetään peuran alalajien kohdalla tehtyjen tutkimusten pohjalta, voivat tuulivoimalat ja alueella muu rakennettava infrastruktuuri haitata merkittävästi erityisesti

metsäpeuran vasomisalueita, mutta myös kulkuyhteyksiä ja kerääntymisalueita. Myöskään rakentamisajan jälkeiseen tottumiseen tuulivoimarakenteita kohtaan ei ole selvityksessä esittää tutkimusviitettä. Yhteisvaikutusten merkittävyys voi nousta Natura-arvioinnissa arvioitua suuremmaksi etenkin vasomisen ja vasanhoitojakson osalta.

Edellä olevan perusteella ELY-keskus on todennut Natura-lausunnossaan, että hankkeen vaikutukset Natura-alueille, joiden suojeluperusteena mainitaan metsäpeura, jäävät epävarmoiksi, vaikkakin peuran alalajien parissa tehdyn tutkimuksen perusteella vaikutukset ovat todennäköisiä ja merkittävän haitallisia. Paras saatavilla oleva tieto antaa voimakkaita viitteitä metsäpeuran merkittävästä välttelykäyttäytymisestä tuulivoimaloita kohtaan erityisesti vasomis- ja vasanhoitoaikaan. Vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella varovaisuusperiaate edellyttää Natura-arvioinnin kohdalla merkittävien vaikutusten poissulkemista tavalla, joka ei jätä epäilyksiä (mm. KHO 2020:3). Nyt kyseessä olevan hankkeen kohdalla vaikutukset tulee täten arvioida varovaisuusperiaatteen mukaisesti merkittävän heikentäväksi, etenkin kun huomioidaan, että hanke sijoittuu Suomenselän metsäpeurapopulaation kannalta keskeiselle alueelle.

Luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 35 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 verkostoon. Sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, saadaan lupa muutoin lainsäädännössä säädetty edellytykset täyttävälle hankkeelle kuitenkin myöntää tai suunnitelma hyväksyä tai vahvistaa, jos hankkeelle tai suunnitelmalle ei ole vaihtoehtoista ratkaisua ja valtioneuvosto yleisistunnossa päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä.

Suurpedot

Sekä alueella tehtyt luontoselvitykset, että Luonnonvarakeskuksen havaintotiedot vahvistavat Suomenselän suojelualueiden ja niiden välisten laajojen asumattomien metsäalueiden merkitystä suurpedoille. Havaintotietoja on kaikista suurpedoista, mutta erityisen runsaasti jälkihavaintoja on ahmasta, jotka ilmentävät hankealueen erämaisyyttä. Arviointiselostuksessa on todettu, että erityisesti ahman esiintyminen voi vähentyä tuulivoimapuiston toteutumisen myötä. Yhteysviranomainen toteaa, että suurpedoille tarpeellisten korvaavien alueiden löytyminen saattaa olla haasteellista huomioiden, että hankealueen itä- ja koillispuolella on muita tuulivoimalle suunniteltuja hankealueita, kun taas asutus- ja peltoalueet rajoittavat alueiden löytymistä muissa suunnissa ja

19.12.2024

pitää vaikutusten arvioinnin tulosta huolestuttavana suurpetojen esiintymismahdollisuuksia ajatellen. Yhteysviranomaisen yhtyy myös selostukseen siitä, että tuulivoiman vaikutuksista suurpetoihin on vielä vähän tutkimusta etenkin Suomen olosuhteissa, mikä tuo epävarmuutta arviointituloksiin. Luontodirektiivin suojelemien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen löytyminen on myös hyvin haastavaa. Myös lajin esiintymistietoihin liittyy huomattavaa epätarkkuutta.

Luontodirektiivin liitteen IV lajit

Selostuksen mukaan hankealueen varttuneissa metsissä saattaa esiintyä lepakoille soveltuvia koloja tai lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, jolloin metsäalueiden merkitys elinympäristönä luontodirektiivin liitteen IV lajeille korostuu. Liito-oravaa ei havaittu laadittujen kartoituksien aikana, mutta lajille potentiaaliset metsät ja metsäalueiden välinen kulkuyhteys tulee yhteysviranomaisen näkemykseen huomioida lajin levittäytymismahdollisuuksien ja lajin suojelutason turvaamiseksi.

Annettujen Natura-lausuntojen perusteella saukolle ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen suunnittelussa tulee huomioida, että saukko kuuluu EU:n direktiivin mukaisiin tiukkaa suojelua edellyttäviin lajeihin ja sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain 78 § mukaan kielletty.

Kasvillisuus ja luontotyytit

Vanhempien metsien osuus koko metsäpinta-alasta (noin 3800 ha) oli vuonna 2016 vaatimaton 0,5 % (alle 20 ha). Varttuneiden metsäalueiden pinta-ala on tuulivoima-alueella vähentynyt vuosien 2015–2023 välillä avohakkuiden myötä 362 ha. Tämä huomioiden todetut, jäljellä olevat vanhan metsän kuvioiden säilyttämisen merkitys (voimalapaikkojen 31, 35, 37, 40, 51 ja 52 läheisyydessä) korostuu.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Hanke muuttaa lähialueen näkymiä ja maisemaa merkittävästi. Hankkeen lähivaikutusalueella sijaitsee loma-asuntoja, avosuo- sekä suojelualueita. Hankkeen selkeimmät ja merkittävimmät maisemavaikutukset ovat välialueella 3–10 kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista. Välialueella sijaitsee Lestijokilaakson valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema-alue ja Härkänevan, Syrin ja Lestijärven maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Tuulivoimalat muuttavat maisemaa myös havainnoitaessa avoimilta alueilta kuten Härkänevan alueelta, Syristä, Sievin Kiiskilästä, Pitkäjärveltä ja Kotkannevan Natura-alueelta. Yksi hankkeen näkyvimmistä maisemavaikutuksista kohdistuu Keski-Pohjanmaalla valtakunnallisesti arvokkaalle Lestijokilaakson kulttuurimaisema-alueelle ja maakunnallisesti

arvokkaille Syrin kylämaisema-alueelle ja Lestijärven kulttuurimaisema-alueelle.

Maisemallisten yhteisvaikutusten lieventämiseen tulee kiinnittää huomiota. Hankkeen jatkosuunnittelussa kaavoituksessa on tarpeen tarkastella maisemavaikutuksia ympäristöministeriön päivitettyä maisemavaikutusten arviointiopasta hyödyntäen. Maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön lähtötietoja ja vaikutusten arviointia tulee täydentää Pohjois-Pohjanmaan osalta.

Melu ja välke

Melumallinnuksessa on käytetty Nordex N163 -, Vestas V162 -, sekä Vestas V136 -voimalan äänilähtötietoja skaalaten voimalan tornin korkeus ja roottorin halkaisija arviointiselostuksessa käsiteltäviin tuulivoimaloiden mittasuhteisiin. Vaihtoehdossa VE 1 voimaloiden T21, T26, T38, T47 ja T48 osalta on käytetty lähtömelutasoltaan pienempää voimalatyyppiä. Kaikkien voimaloiden osalta on käytetty meluvaikutusta lieventävänä ratkaisuna serraatioita (hammastettuja lapoja). Vaihtoehdossa VE1 suurimmat meluvaikutukset aiheutuvat kahdelle vapaa-ajan asunnoille sekä yhdelle asuinrakennukselle, näissä kohteissa mallinnettu melu vaihtelee välillä 39,7–39,9 dB(A). Vaihtoehtojen VE0 ja VE0+ mallinnuksissa osassa voimaloista on käytetty serraatioita. Vaihtoehtoissa VE0+ ja VE0 suurimmat meluvaikutukset aiheutuvat kolmelle vapaa-ajan asunnoille, kohteissa mallinnettu melu vaihtelee välillä 39,4–39,9 dB.

Yhteisvaikutusten melumallinnuksessa on käytetty lähtömelutasoltaan Vääräjoen ja Kenkäkankaan hankevastaavien ilmoittamia suunniteltuja voimalamalleja (Vestas V172-7.2MW) serraatioilla. Vaihtoehtojen VE1 ja VE0+ suurimmat meluvaikutukset aiheutuvat seitsemälle vapaa-ajan asunnolle ja yhdelle asuinrakennukselle, joissa mallinnettu melu vaihtelee välillä 40,0–42,3 dB (A) ylittäen tuulivoiman yöaikaiselle melulle annetun ohjearvon 40 dB (A). Vaihtoehdon VE0 vaikutukset arvioidaan enintään vaihtoehdon VE0+ vaikutuksia vastaaviksi.

Yhteismelumallinnukset on tehty myös ns. muokatulla VE1- vaihtoehdolla, jossa Toholampi-Lestijärven, Kenkäkankaan että Vääräjoen hankkeille on valittu voimalamallit, joiden lähtömelutasoilla yhteisvaikutusten laskentatulokset alittavat raja-arvot. Kaikkien voimaloiden osalta on käytetty serraatioita. Muokatun VE1:n suurin meluvaikutus aiheutuu kolmeen vapaa-ajan asuntoon. Näissä kohteissa mallinnettu melu vaihtelee välillä 39,0–39,8 dB(A).

Pienitaajuisen melun yhteisvaikutusten mallintaminen on toteutettu vain muokatulle VE1 vaihtoehdolle, koska ilman melun lieventämiskeinoja keskiäänitason mallinnustulokset osoittivat selkeitä toimenpideraja-arvojen ylityksiä havaintopisteissä, sekä vaihtoehdolle VE0+. Muokatun VE 1 ja VE0+ laskentatulosten raja-arvot pienitaajuiselle melulle eivät ylity.

Vaikka mallinnuksessa on lisätty äänitehotasoon +2,0 dB:n varmuusarvo ympäristöministeriön mallinnusohjeen mukaisesti, aiheuttaa hankkeessa suunnitellun ja mallinnuksessa käytetyn voimalantyyppin eroavuus epävarmuutta erityisesti niiden rakennusten osalta, joiden kohdalla valtioneuvoston asetuksen 1107/2015 40 dB:n ohjearvo alittuu vain vähän. Johtopäätöksissä todetun mukaisesti, koska mallinnuksiin liittyy huomattavia epävarmuuksia, meluhaitan ehkäisemiseksi tuulivoimaloiden sijoittamisessa tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta sijoittamalla ne riittävän etäälle asutuksesta.

Vaikutusten arvioinnissa on käytetty Tanskassa, Ruotsissa ja Saksassa annettuja suositusrajoja. Välkevaikutusten mallinnukset on tehty ilman puuston suojaavaa vaikutuksen huomiointia. Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikka Suomessa ei ole määritetty välkevaikutuksille raja-arvoja tai suosituksia, muissa maissa käytettyjä suosituksia on perusteltua noudattaa välkehaitan ehkäisemiseksi.

Mikäli hankkeen melu- tai välkevaikutukset muuttuvat nyt esitetystä, lupaviranomaisen tulee rakennuslupavaiheessa, ennen luvan myöntämistä, tarkistaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen ajantasaisuus YVA-lain 27 §:n mukaisesti.

Vaikutukset pintavesiin

Voimalapaikan 23 rakentamisesta aiheutuva vaikutus pintavesiin on arvioitu suureksi. Mato-oja on tyypiltään pieni turvemaiden joki, jonka hydromorfologinen tila on hyvä. Vesienhoidon tavoitteena on hyvän ekologisen tilan saavuttaminen Mato-ojassa. Natura 2000 -alueisiin kuuluva ja virkistysarvoltaan merkittävä Lestijoki virtaa lähimmillään noin 800 metrin päässä lähimmistä voimaloista ja sen herkkyyks arvioidaan suureksi. Lisäksi hankealueen läpi virtaavan ja sähkönsiirtoreittien ylittämän Sarkojan herkkyyttä voidaan pitää suurena, koska purossa esiintyy lohikaloja. Valtion maiden luonnonsuojelualueisiin kuuluvan, Paukanen pohjoispuolella sijaitsevan Nuoranen -järven herkkyyks on suuri. Myös arvokkaiksi pienvesistöiksi arvioitujen Iso Tuohinevan lounaisosassa sijaitsevien kolmen suolammen, Sammakkolampien sekä Pikkulamminnevan pohjoisosassa sijaitsevan suolammen ja Haarajärven rannan lähdeympäristön herkkyyttä pidetään suurena. Vuosille 2022–2027 laaditun vesienhoidon toimenpideohjelman mukaan Lestijoen ala- ja keskiosan hyvän ekologisen tilan arvioidaan edelleen olevan uhattuna. Tilan ylläpitäminen edellyttää, ettei kuormitusta tai muita tilaa heikentäviä toimia lisätä ja toimenpideohjelmassa esitetyt vesiensuojelutoimet toteutuvat. Hankealueella esiintyy herkkää lajistoa, pienvesiä ja pieniä järviä sekä suojelualueita. Hankealue sijoittuu Lestijoen valuma-alueelle, jossa esiintyvä meritaimen on äärimmäisen uhanalainen. Jokeen nousee kudulle myös vaellussiika ja nahkiainen. Myös hankealueen ja sen

ympäristön pienet lammet ja järvet ovat suoraan vedestä riippuvaisia habitaatteja.

Laskeutusaltaat ja lietesyvennykset eivät pidätä humusta tai liukoisia ravinteita, ja kiintoainestakin vain vähän, joten vesistökuormituksen minimoimiseksi olisi syytä käyttää turvemailla tehokkaampia vesienkäsittelymenetelmiä, esimerkiksi kaivukatkoja. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että hankealueella tehtävien ojitusten vaikutukset pintavesiin eivät rajoitu vain rakentamisaikaan, vaan jatkuvat vuosikymmeniä, erityisesti turvemailla.

GTK:n kartoituksen perusteella ei voida täysin sulkea pois happamien sulfaattimaiden esiintymistä niilläkään alueilla, joilla happamien sulfaattimaiden esiintymisen todennäköisyys on aineiston mukaan pieni tai hyvin pieni. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE1 ylittää mahdollisen mustaliuskevyöhykkeen Raikonevan pohjoispuolella, joka tulee huomioida pylväiden sijoituspaikkojen suunnittelussa.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Hankkeen jatkosuunnittelussa on huomioitava viimeisin saatavilla oleva selvitystieto, sekä maakuntakaavan suunnittelumääräykset. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn tavoiteaika maakuntavaltuustossa on joulukuussa 2024.

Liikenne

Tuulivoimapuiston rakentamisen aikaisten liikennevaikutusten merkittävyys hankealueen välittömässä ympäristössä sijaitsevaan yhdystiehen 18173 on suuri kielteinen ja yhdystiehen 18171 kohtalainen/suuri kielteinen. Lähialueen seutu- ja yhdysteille (st 775, yt 7592 ja yt 7593) vaikutuksen merkittävyys muodostuu kohtalaiseksi/suureksi kielteiseksi, mutta mikäli hankealueelle toteutetaan sisäinen betoniasema liikennemäärät vähenevät merkittävästi.

HANKKEEN JATKOKÄSITTELYSSÄ HUOMIOITAVAA

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevan kuulemisen tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaisesta esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

PERUSTELLUN PÄÄTELMÄN TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomaisen toimittaa perustellun päätelmänsä sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä sekä Natura-arvioinneista annetut lausunnot hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianosaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ja mielipiteet ovat nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa: www.ymparisto.fi/toholampilestijarventuulipuistoYVA sekä viranomaisen verkkosivuilla 30 päivän ajan osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa

SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 11 000 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määriteltävä tavanomaisen mukaisesti (14-23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

19.12.2024

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-
keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto-
keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2024 2 §.

Liitteet

Liite 1 Annetut lausunnot ja mielipiteet

Liite 2 Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n
2 mom. mukainen lausunto Natura-alueisiin kohdistuvia vaikutuksia
koskevista arvioinneista, Toholampi-Lestijärven tuulivoimapuisto ja
400/110 kv voimajohto

Liite 3 Metsähallitus, Luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukainen
lausunto, Toholampi-Lestijärven tuulivoimapuisto ja 400/110 kV voimajohto
-hankkeen Natura-arviointi (Toholampi, Lestijärvi)

Liite 4 Maksua koskeva oikaisuvaatimus

Tämä asiakirja EPOELY/1873/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/1873/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Heinänen Jonna 19.12.2024 14:07

Ratkaisija Venetjoki Elina 19.12.2024 14:05

MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOHJE

Viranomainen, jolta oikaisua vaaditaan

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus).

Viranomainen, jolle valituskirjelmä on toimitettava sekä oikaisuvaatimusaika

Asian käsittelystä perittävää maksua koskeva oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa ei antopäivää oteta lukuun. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisua vaaditaan
- millaista oikaisua vaaditaan (miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi)
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon oikaisua haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen on liitettävä oikaisuvaatimuskirjelmään valtakirja (Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee kuitenkin esittää valtakirja ainoastaan, jos Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus niin määrää.)

Oikaisuvaatimuksen perille toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskuksen kirjaamoon. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi tuoda perille vaatimuksen tekijä itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse, sähköpostitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen toimittamisesta sähköisesti säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Yhteystiedot

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

käyntiosoite:
Alvar Aallon katu 8, SEINÄJOKI
Wolffintie 35, VAASA
Pitkänsillankatu 15, KOKKOLA
Aukioloaika: kello 8.00 – 16.15

postiosoite:
PL 156, 60101 SEINÄJOKI
PL 262, 65101 VAASA
PL 77, 67101 KOKKOLA

puhelin: 0295 027 500
sähköposti: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Sähköinen asiointi –lomake: <https://www.ely-keskus.fi/asiointi-ja-yhteystiedot>

Muu asiointi > Yleiset asiointilomakkeet > Yleinen asiointilomake yrityksille, yhdistyksille, toiminnanharjoittajille, kunnille ja viranomaisille (asiointipalvelu.ahtp.fi). Tähdellä merkityt kohdat ovat pakollisia.